

Gemeente Amsterdam

Gemeenteraad

Gemeenteblad

Schriftelijke vragen

R

Jaar	2018
Afdeling	1
Nummer	1248
Datum indiening	8 augustus 2018
Datum akkoord	12 november
Publicatiedatum	13 november

Onderwerp

Beantwoording schriftelijke vragen van het lid Boomsma inzake de aanpak van (nep)drugsdealers.

Aan de gemeenteraad

Toelichting door vragensteller:

Tijdens haar nachtelijk bezoek aan de Wallen op vrijdag 27 juli 2018 werd de burgemeester o.a. bijgepraat over de hardnekkige problematiek van (nep)drugsdealers, waarbij toeristen worden belazerd door ze o.a. bakpoeder, gemalen paarden-ontwormingstabletten en anticonceptiepillen te verkopen die worden gepresenteerd als recreatieve drugs. De Telegraaf citeert daarbij een agent die aangeeft dat de politie niet langer spreekt van 'nep-dopeddealers', maar van straatdealers, veelplegers die het inmiddels als een 'bedrijfsrisico' zien om aangehouden te worden: "een boete betalen is vaak lucratiever dan thuisblijven." Daarnaast zouden er nu zo'n duizend straatdealers in kaart zijn gebracht en zouden nu ook dealers uit Den Haag en Rotterdam naar onze stad komen.

In september 2015 zijn in de Subdriehoek Centrum en de bilateraal van de burgemeester met de voorzitter van de bestuurscommissie Centrum "denkrichtingen" voor een aanpak van deze problematiek besproken vanuit vier 'kwadranten': preventie vraagkant (informereren van toeristen), repressie vraagkant (bestrafen van kopers van nepdrugs op straat), preventie aanbodkant (zorg en straf op maat voor dealers) en repressie aanbodkant (het efficiënter maken van vervolging en opsporing van dealers). Vervolgens is in Maart 2016 het Project "Aanpak intimidatie (nep)drugsdealers stadsdeel Centrum" van start gegaan, waarin al werd geconstateerd: "Het probleem is bekend, de daders zijn bekend, het probleemgebied is bekend en de slachtoffers zijn bekend. Toch neemt de problematiek in stadsdeel centrum toe", waarbij als grote knelpunt al werd gewezen op de scheve verhouding tussen de (vermoedelijke) inkomsten die op relatief eenvoudige wijze met nepdrugshandel te genereren zijn, en de pakkans/strafmaat. "Omdat nepdrugshandel 'slechts' een APV-overtreding (artikel 2.7 lid 2) betreft, is de geldboete relatief laag in vergelijking tot de opbrengsten. Het Openbaar Ministerie eist voor nepdrugshandel de hoogste straf die voor een APV-delict op grond van de Gemeentewet mogelijk is. (...) De opbrengsten van nepdrugshandel kunnen naar schatting echter oplopen tot enkele honderden euro's per avond."¹ Volgens de begeleidende brief van toenmalig burgemeester Van der Laan blijkt uit gegevens van de politie dat "straatdealers die nepdrugs verkopen vaak ook in echte verdovende middelen handelen".

¹ <https://amsterdam.raadsinformatie.nl/document/3150613/1/document>

De aanpak van nepdrugsdealers is ook een speerpunt van het Binnenstadoffensief. De derde tussenrapportage Binnenstad Offensief stelt dat het aantal incidenten rond nepdrugs toeneemt, waarbij het niet is uitgesloten dat er meer dealers actief zijn door de stijging van het aantal bezoekers. Daarin staat bovendien dat ondernemers en bewoners constateren dat de overlast van nepdrugdealers wel was afgenomen maar dat zij direct een toename zien zodra de inzet afneemt. Dit wordt bevestigd in de vierde tussenrapportage; daarin staat dat incidenten met (nep)drugs weer afnemen, maar dat dit waarschijnlijk als reden heeft: "door verminderde politie-inzet (de sterkte van het Binnenstad Offensief is sinds oktober immers afgenomen) wordt er mogelijk minder waargenomen en geregistreerd."

De burgemeester kan op grond van artikel 2.8 van de Algemene Plaatselijke Verordening (APV) gebieden aanwijzen als overlastgebied, en op grond van artikel 2.9 A deze dealers een verblijfsverbod opleggen van drie maanden (en bij herhaling binnen een jaar zes maanden), als ze antecedenten hebben op dat vlak. Naar aanleiding van het binnenstadoffensief is het Dealersoverlastgebied uitgebreid en omvat nu een fors deel van de binnenstad inclusief uitgaanspleinen. Het is echter de zeer de vraag of de gemeente en politie nu voldoende mogelijkheden hebben om effectief op te treden. De verkoop van (nep)drugs is niet alleen storend en intimiderend voor bewoners, maar draagt ook bij aan het imago van Amsterdam als drugsstad; een imago dat volgens het CDA het verkeerde soort toeristen aantrekt en waar we volgens het CDA vanaf moeten proberen te komen.

Gezien het vorenstaande heeft het lid Boomsma, namens de fractie van het CDA, op grond van artikel 45 van het Reglement van orde voor de raad van Amsterdam, de volgende schriftelijke vragen aan het college van burgemeester en wethouders gesteld:

1. In de tussenrapportage van het project aanpak van (nep)drugsdealers stadsdeel Centrum staat dat er een jaar na de start van de aanpak in april 2017 gerapporteerd zal worden of de doelstellingen zijn behaald en de verschillende actiepunten die in het project staan opgenoemd zijn uitgevoerd.² Is deze slotrapportage opgesteld en al gedeeld? Kan deze anders aan de raad worden gestuurd?

Antwoord:

Het bedoelde rapport is gereed en in de Driehoek besproken. Wel zijn er ontwikkelingen gaande op het bredere terrein van de drugscriminaliteit en de bestuurlijke aanpak daarvan. De Driehoek (en het college van B&W) zullen in het najaar nader over de brede aanpak van drugscriminaliteit spreken. De uitkomsten van het rapport inzake de (nep)drugsdealers zullen bij deze bespreking worden betrokken. De gemeenteraad wordt nader over de uitkomsten van deze bespreking geïnformeerd.

² <https://amsterdam.raadsinformatie.nl/document/4696053/1#search=%22nepdrugsdealers%22>

2. Hoe wordt, na een aanhouding, geconstateerd dat sprake is van nepdrugs en niet van echte drugs? Hoe en waar wordt de te koop aangeboden waar getest? Maakt het vervolgens uit voor het verdere strafproces in hoeverre de te koop aangeboden middelen gevaarlijk zijn voor de gezondheid?

Antwoord:

De politie heeft de mogelijkheid om middels een test te controleren of het bij de verdachte aangetroffen goed indicatief echte drugs bevat. Dit heeft gevolgen voor het verdere afhandelproces. Bij een positieve indicatie (echte drugs) wordt de aanhouding en inbeslagname op basis van artikel 2 Opiumwet afgehandeld door de recherche. Het inbeslaggenomen goed wordt dan ter beoordeling aangeboden bij de afdeling Forensische Opsporing die een rapportage opmaakt inzake hun bevindingen ter voeging aan het (straf)dossier. Bij een negatieve indicatie (nepdrugs) wordt de aanhouding en inbeslagname afgehandeld op basis van de APV door de betreffende politieambtenaar. Daar waar mogelijk wordt dit opgevolgd door een 24uur verblijfsverbod en in geval van recidive een voordracht aan de burgemeester tot een (dealer)verblijfsverbod van 1, 3 of 6 maanden.

3. Zijn er tot nu toe undercoveracties uitgevoerd, bijvoorbeeld door de inzet van 'loktoeristen'? Zo ja, hoe vaak en hoe vaak heeft dat tot arrestaties geleid? Zo nee, waarom niet?

Antwoord:

De politie kent geen inzet van 'loktoeristen'. Voor een dergelijke inzet is er toestemming van het Openbaar Ministerie nodig. Er wordt wel regelmatig gebruik gemaakt van agenten 'in burger'. De politie (basisteam Burgwallen) heeft daarnaast in haar jaarplan 2018 vijf geplande acties ingericht. Dit houdt in dat in één jaar gedurende 40 (nacht)diensten specifiek en in burger wordt ingezet op straatdealers in met name het Wallengebied. Deze inzet vindt plaats in samenwerking met het doelgroepenteam van District Centrum Noord. Bij deze acties in 2018 werden er tot op heden per inzetperiode (8 nachtdiensten) gemiddeld 150 tot 200 aan- en/of staande houdingen verricht. Waar mogelijk wordt er aansluitend een verblijfsverbod voor de duur van 24 uur opgelegd en in geval van recidive een voordracht aan de burgemeester gedaan tot een (dealer)verblijfsverbod van 1, 3 of 6 maanden.

4. Hoe veel (nep)drugsdealers zijn opgenomen in een persoonsgerichte aanpak?

Antwoord:

Van de personen die in de periode tussen 1 januari 2013 en 1 januari 2018 één of meerdere malen zijn aangehouden voor de handel in nepdrugs, zijn 148 personen opgenomen in een integrale persoonsgerichte aanpak (122 personen in de Top 600 en 26 personen in de Top400). Een klein deel van deze personen zorgt voor een aanzienlijk deel van de aanhoudingen. Bij de Top 600/Top400 wordt ingezet op het verminderen van recidive (veiligheid), het bieden van perspectief door zorg en het voorkomen van instroom van broertjes en zusjes (preventie). Als onderdeel van het project 'Aanpak intimidatie (nep)drugsdealers stadsdeel Centrum' is een focusgroep van in totaal 40 intimiderende dealers (28 vanuit de Top600 en 12 vanuit de Top400) gevormd. Met betrekking tot deze focusgroep zijn aanvullende maatregelen genomen, zoals het verwijderen van (nep)drugsdealers uit de

toeristische delen van het centrum en (andere) interventies die de dealers financieel treffen. In de pilotperiode is het aantal aanhoudingen voor de handel nepdrugs voor die personen met 60% afgenomen.

5. Hoe worden de gebiedsverboden gehandhaafd? Controleert alleen de politie of mensen een gebiedsverbod opgelegd hebben gekregen, of kunnen ook BOA's dat doen? Hoe gaat dat in zijn werk?

Antwoord:

Het overtreden van een gebiedsverbod is een misdrijf op grond van artikel 184 van het Wetboek van Strafrecht. Alleen de politie is bevoegd om te handhaven op gebiedsverboden. Bij een dergelijke overtreding volgt in beginsel aanhouding en een strafrechtelijke vervolging door het Openbaar Ministerie. Boa's hebben geen bevoegdheden om te handhaven op artikel 184 van het Wetboek van Strafrecht.

6. Kunnen uitkeringen van nepdrugsdealers, bijvoorbeeld via de bestaande persoonsgerichte aanpak, worden teruggevorderd, en gebeurt dit? Zo ja, hoe vaak is dat succesvol gedaan?

Antwoord:

Uitkeringen WPI

Ja, sinds september 2016 is met Werk, Participatie en Inkomen (WPI) een pilot gestart om straatdealers met een uitkering aan te pakken waarbij mogelijk sprake is van uitkeringsfraude. De aanpak betreft niet alleen straatdealers in een persoonsgerichte aanpak (Top 600/ Top 400) maar alle straatdealers die in de binnenstad meermaals voor (nep)drugsdealen zijn aangehouden en daarvoor een dealerverblijfsverbod hebben gekregen. In de periode vanaf september 2016 tot en met juni 2018 zijn er 619 meldingen van de politie ontvangen. In onderstaande tabel zijn de resultaten met betrekking tot deze meldingen opgenomen. Het totale invorderingsbedrag in deze periode is €186.263,69. Dit resultaat is bereikt met beperkte capaciteit van de politie en de sociale recherche van WPI.

Tabel 1

Onderverdeling vervolg na melding van de politie	Aantal
Ontvangers (bijstands)uitkering van WPI	222
➤ Personen doorgezet naar sociale recherche:	107
a) Meldingen waarbij fraude is geconstateerd	78
b) Meldingen waarbij <u>geen</u> fraude is geconstateerd	16
c) Meldingen die nog worden onderzocht	13
Personen waarvoor een andere aanpak* is gekozen	115

*De andere aanpak betreft afspraken in het kader van gedragsverandering waarbij zorg en behandelinterventies zijn ingezet vanuit het netwerk/ de regisseur. NB: Ook in het kader van de persoonsgerichte aanpakken wordt samengewerkt met de sociale recherche.

Uitkeringen UWV

Naast bovengenoemde pilot met WPI is ook onderzocht of fraude met UWV-uitkeringen kan worden aangepakt. Uit een eerste inventarisatie bleek dat circa 10% van de unieke verdachten een uitkering heeft bij UWV (zoals WW, Wajong of WIA uitkering). De informatie van de politie is voor het UWV juridisch niet toereikend genoeg om te kunnen vaststellen of en hoeveel inkomsten iemand heeft door het (nep)drugsdealen. Het UWV dient een benadelingsbedrag aan te kunnen tonen om fraude aan te pakken. Naast benadeling is ook onderzocht of het kan lonen om betrokken personen te laten herkeuren. Herkeuring van nepdrugsdealers met bijvoorbeeld een Wajong uitkering levert naar verwachting van UWV echter onvoldoende op. Uit de nepdrugsactiviteiten valt niet direct af te leiden dat de betrokken personen wel kunnen werken. De activiteiten zijn vaak ook een bevestiging van de problematiek waarvoor zij bijvoorbeeld een Wajong-uitkering krijgen. Hoewel verdere samenwerking op dit onderwerp op dit moment niet het gewenste resultaat oplevert, blijft UWV inzetten op het creëren van mogelijkheden in de toekomst.

7. Onderdeel van het in 2016 geïnitieerde project was een campagne om toeristen te waarschuwen dat ze belazerd worden (inclusief risico's) en ontmoedigen om (nep)drugs op straat te kopen, om ze daarnaast een handelingsperspectief te bieden en op te roepen om aangifte te doen en te verzekeren dat ze hierdoor niet zelf in de problemen komen. In de voorlaatste voortgangsrapportage van het binnenstadoffensief staat echter dat de bereidheid om melding te doen van de activiteiten van straatdealers nog altijd minimaal is. Tegelijkertijd bleek de grootschalige informatiecampagne rond het incident waarbij heroïne als cocaïne was verkocht wel kortstondig effectief. Wat is de stand van zaken ten aanzien van de indertijd ingezette informatie en waarschuwingscampagne? Hoe vaak toeristen zelf aangifte of melding van het aanbod van drugs op straat? Is het niet zinnig om deze informatiecampagne uit te breiden en intensiveren, zodat toeristen goed doordrongen zijn van de risico's en weten wat ze kunnen (en moeten) doen?

Antwoord:

De bedoelde campagne wordt nog steeds gevoerd op piekmomenten voor toeristen. Er worden verschillende middelen ingezet. Vorig jaar is gebruik gemaakt van street-tags (green graffiti), social media, posters en mupi's (verlichte reclameborden) en dit jaar van posters, mupi's en social media. De posters zijn de hele zomer verspreid bij locaties waar veel toeristen komen (hotspots) en de mupi's staan ook op de hotspots. Voor de social media campagne wordt gebruik gemaakt van een campagnevideo op Facebook met verwijzing naar [iamsterdam.com/besmartbesafe](https://www.iamsterdam.com/besmartbesafe). Hiermee wordt in de vakantieperiodes op Facebook geadverteerd van donderdag tot en met zondag. In onderstaande tabel treft u de cijfers aan van de social media campagne van 1 januari 2018 tot 6 augustus van dit jaar.

Tabel 2

Social media cijfers 2018 (tot begin augustus)	Aantal
Aantal weergaven advertenties	886.890
> Waarvan video weergaven	452.887
Aantal mensen dat de advertenties minimaal één keer heeft gezien	181.204
Aantal video views (langer dan 3 sec. bekeken)	93.981
Aantal clicks op advertenties Facebook (likes, comments, vragen)	13.141
Aantal clicks naar de website Be Smart Be Safe	4.172

Er wordt niet specifiek bijgehouden hoe vaak toeristen meldingen of aangifte doen van het aanbod van drugs op straat. Met de campagne worden toeristen gewaarschuwd voor de risico's op straat en worden zij aangemoedigd om naar de politie te gaan als zij bedreigd of beroofd worden. Dit blijft wel een punt van aandacht: Uit verschillende bronnen (Jellinek, politie, enquêtes) blijkt dat toeristen vaak kortstondig in de stad zijn, waarbij het doen van aangifte geen prioriteit lijkt te zijn. Daarnaast blijven toeristen het lastig vinden om aan de politie te vertellen dat zij iets met drugs te maken hebben gehad. Een complicerende factor kan ook zijn dat (jonge) toeristen soms vanwege de invloed van het middelengebruik niet meer precies weten wat er is gebeurd. Daarom is de campagne onderdeel van een bredere aanpak waarbij op meerdere manieren wordt getracht deze problematiek tegen te gaan.

8. In de brief over de start van het binnenstadoffensief van december 2016 staat dat de politie bezig is om 'het aangifteproces, ook voor buitenlanders, te vereenvoudigen' en beter bekend te maken, en dat dit de komende tijd verder vorm krijgt. Hoe gaat dat? Zijn daar vorderingen geboekt?

Antwoord:

Normaliter kan een toerist in persoon aangifte doen en kan de politie bij vreemde talen gebruik maken van de tolkentelefoon. De aangifte die de toerist meekrijgt is altijd in het Nederlands.

Bij grote drukte werkt de politie met twee systemen die het doen van een eenvoudige aangifte makkelijker moeten maken. Dat zijn het internet aangifte programma in het Nederlands via de website politie.nl (ontwikkeld door de Nationale Politie) en een applicatie die beschikbaar is in 8 talen (ontwikkeld door de politie Eenheid Amsterdam). Aan het basisteam Burgwallen werken van donderdag tot en met zaterdag hosts die toeristen helpen met het doen van aangifte in één van beide systemen. De hosts zijn vrijwilligers die vier uur per dag aan het bureau werken. Als de aangifte is afgerond krijgt de toerist direct een mail met daarin zijn voorlopige internetaangifte nummer. Deze mail is in het Engels. Ook wordt door de host een Bewijs van Aangifte meegegeven met daarop de naam van de aangever en de goederen die zijn gestolen.

9. Bij een tweede recidive kunnen dealers van nepdrugs een straf krijgen van een hechtenis van 4 tot 6 weken. Hoe vaak zijn straatdealers het afgelopen jaar veroordeeld tot een boete, en hoe vaak tot een hechtenis?

Antwoord:

Op basis van de cijfers van de afgelopen jaren, kan het volgende worden gezegd. Van het aantal zaken dat het Openbaar Ministerie op zitting aanbrengt, wordt in ongeveer 20% hechtenis opgelegd (dit is een gevangenisstraf opgelegd door een kantonrechter). In de periode van 2014 tot heden zijn er in 260 zaken zulke hechtenisstraffen opgelegd. In de overige zaken zijn werkstraffen en/of boetes opgelegd.

10. Is het college het eens met de CDA-fractie dat het, gezien de relatief beperkte pakkans en effectiviteit van de boetes die kunnen worden opgelegd, zinnig is om te bezien of er andere mogelijkheden zijn om deze zeer onwenselijke praktijken te ontmoedigen? Een idee dat o.a. is geopperd door de ombudsman daarvoor is om, naar analogie met hennepsteelt, een naheffingsaanslag op te leggen. Bij wie wordt betrapd op een hennepplantage wordt op grond van het proces-verbaal ingeschat hoe groot de oogst was, hoeveel oogsten de betreffende persoon al heeft gehad, en op basis daarvan legt de rijksbelastingdienst een naheffing op. Het is immers aannemelijk dat dealers van nepdrugs daar inkomsten uit hebben gegenereerd, waarover ze BTW en inkomstenbelasting zouden moeten betalen. Worden ook aan straatdealers van (nep)drugs dergelijke naheffingen opgelegd? Zo ja, kan het college ingaan op de manier waarop dat gaat, hoe vaak dat al succes heeft gesorteerd en dergelijke? En zo nee, is het college het met de CDA-fractie eens dat dit een goed idee zou zijn? En is het college bereid om daar in samenwerking met de relevante instanties toe over te gaan? Graag een toelichting.

Antwoord:

Nee, er worden geen naheffingen aan straatdealers opgelegd. Het opleggen van naheffingen bij hennepsteelters kan effectief zijn, omdat bij hennepsteelt aan de hand van de staat van de plantjes en de verklaringen een indicatie gemaakt kan worden van het aantal oogsten. Op basis hiervan kan een berekening worden gemaakt van de genoten inkomsten voor de naheffingsaanslag. Bij straatdealers zijn er echter niet zulke indicatoren voor het bepalen van een naheffing.

Burgemeester en wethouders van Amsterdam

Femke Halsema, burgemeester

Wil Rutten, waarnemend secretaris

Type	Onderwerp	Toezegging	Indiener	Datum Ingediend	Einddatum	Port. houder	Portefeuille	Organisatie	Stand van zaken
	Strikte handhaving van de gebiedsverboden (TA2018-000532)						Openbare Orde en Veiligheid		langer dan verwacht. Beantwoording zal half september plaatsvinden.
Schriftelijke vraag	Aanstellen van meer handhavers (TA2018-000533)		Torn	3-8-2018	31-8-2018	Halsema	Openbare Orde en Veiligheid	oov	De VVD is geïnformeerd dat beantwoording eerst na de begrotingsbesprekingen kan plaatsvinden
Schriftelijke vraag	gedogen van hinderlijk geparkeerde (brom)fietsen bij de uitgang van metrostation Waterloooplein (TA2018-000535)	Schriftelijke vragen van het lid Van der Burg inzake het gedogen van hinderlijk geparkeerde (brom) fietsen bij de uitgang van metrostation Waterloooplein.	van der Burg	3-8-2018	31-8-2018	Halsema	Openbare Orde en Veiligheid	oov	Beantwoording begin september gereed.
Schriftelijke vraag	het bericht "Gemeentebordeel: Politie neemt ons niet serieus, nieuwe Saban B. loopt al over de Wallen" (TA2018-000536)		Hammelburg	6-8-2018	3-9-2018	Halsema	Openbare Orde en Veiligheid	oov	Beantwoording schriftelijke vraag is in behandeling genomen.
Schriftelijke vraag	de aanpak van (nep) drugsdealers (TA2018-000544)		Boomsma	8-8-2018	5-9-2018	Halsema	Openbare Orde en Veiligheid	oov	De afstemming voor de beantwoording duurt langer dan verwacht. Beantwoording zal half september plaatsvinden.
Schriftelijke vraag	Bericht dat prostituees op de Wallen kampen met schulden van tienduizenden euro's (TA2018-000573)		Boomsma	14-8-2018	11-9-2018	Halsema	Openbare Orde en Veiligheid	oov	Beantwoording schriftelijke vraag is in behandeling genomen.
Schriftelijke vraag	aanval op het Turkse consulaat (TA2018-000574)		Mbarki	14-8-2018	11-9-2018	Halsema	Openbare Orde en Veiligheid	oov	De vragen zijn in behandeling genomen.

Gemaakt met gegevens uit Andreas